

V Bruseli 17. 12. 2019
COM(2019) 635 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní včelárskych programov

Obsah

1.	ÚVOD	2
2.	METODIKA	2
3.	PREHĽAD VČELÁRSKEHO SEKTORA V EÚ	3
3.1.	Produkcia a ceny	3
3.2.	Obchod	5
4.	VYKONÁVANIE VNÚTROŠTÁTNYCH VČELÁRSKYCH PROGRAMOV	6
4.1.	Právny základ	6
4.2.	Ciele a opatrenia	7
4.3.	Rozpočet Únie na vnútroštátne včelárske programy a miera využitia	8
4.4.	Pridelenie finančných prostriedkov Únie jednotlivým členským štátom	8
4.5.	Vynaložené výdavky podľa typu opatrenia	9
5.	METÓDY NA URČENIE POČTU VČELSTIEV	11
6.	VČELÁRSTVO V RÁMCI SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ POLITIKY PO ROKU 2020	12
7.	ZÁVER	12

1. ÚVOD

Hoci sa v porovnaní s inými odvetviami poľnohospodárstva môže zdať nepatrným, včelárstvo zohráva dôležitú úlohu: okrem toho, že poskytuje med a iné včelárske výrobky, prispieva k opeleniu plodín, ovocia, voľne rastúcich rastlín atď. V rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len „SPP“) existuje niekoľko nástrojov na podporu včelárskeho sektora. Jedným z nich sú včelárske programy uvedené v nariadení (EÚ) č. 1308/2013¹ (ďalej len „SOT“).

Podľa článku 225 písm. a) nariadenia SOT má Komisia povinnosť predkladať každé tri roky Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní opatrení týkajúcich sa sektora včelárstva, ako sa uvádzajú v článkoch 55, 56 a 57, ako aj o najnovšom vývoji systémov identifikácie úľov. Táto správa je v súlade s uvedeným ustanovením. Nie je k nej pripojený žiadny právny návrh.

Táto správa sa týka včelárskych rokov 2017 – 2019, čo zodpovedá časovému obdobiu od 1. augusta 2016 do 31. júla 2019. Ide o prvé včelárske roky, počas ktorých sa uplatnili nové opatrenia. V správe sú zahrnuté informácie o predchádzajúcich včelárskych rokoch, ako aj programoch naplánovaných na včelárske roky 2020 – 2022, ktoré boli Komisii oznámené do 15. marca 2019.

Toto je siedma správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní včelárskych programov. V správe nie sú zahrnuté všetky prvky súvisiace s včelárstvom, ale zameriava sa v nej na vykonávanie včelárskych programov. Zároveň však poskytuje krátky prehľad o včelárskom sektore v EÚ a predstavuje návrh Komisie pre včelársky sektor v rámci budúcej spoločnej poľnohospodárskej politiky.

EÚ poskytuje priamu podporu včelárskemu sektoru od roku 1997² a členským štátom umožňuje vypracovať vnútroštátne programy pre včelársky sektor. Cieľom týchto programov je zlepšiť všeobecné podmienky výroby a predaja včelárskych výrobkov, ako sú: med, materská kašička, peľ, propolis a včelí vosk.

Na financovaní včelárskych programov sa vo výške 50 % podieľa Európska únia a trvajú tri roky. Programy sú dobrovoľné, ale všetky členské štáty sa rozhodli zaviesť ich, čo poukazuje na veľký záujem členských štátov a potreby sektora.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

² Nariadenie Rady (ES) č. 1221/97 z 25. júna 1997, ktorým sa stanovujú všeobecné pravidlá pre uplatňovanie opatrení na zlepšenie výroby a predaja medu, Ú. v. ES L 173, 1.7.1997, s. 1.

2. METODIKA

Táto správa vychádza z týchto zdrojov informácií:

- informácie, ktoré členské štáty oznámili v súlade s delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2015/1366, pokiaľ ide o pomoc v odvetví včelárstva³ vrátane počtu včelstiev na ich území,
- informácie, ktoré členské štáty oznámili v súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2015/1368, pokiaľ ide o pomoc v sektore včelárstva⁴ vrátane výročných správ o vykonávaní stanovených v článku 10 uvedeného nariadenia. Tieto výročné správy obsahujú zhrnutie výdavkov (v eurách) vzniknutých v danom včelárskom roku, podľa jednotlivých opatrení, a výsledky na základe ukazovateľov výkonnosti za každé podniknuté opatrenie. Tieto ukazovatele však nie sú harmonizované na úrovni EÚ a neslúžia na vyvodenie záverov v rámci tejto správy,
- informácie získané od členských štátov v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 917/2004 o opatreniach v oblasti včelárstva⁵, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa vnútroštátnych včelárskych programov do včelárskeho roku 2016,
- údaje o produkcii medu a medzinárodnom obchode z Eurostatu⁶, databázy OSN Comtrade⁷ a Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO)⁸.

Podrobné údaje a súhrnné tabuľky o trhu s medom a o vnútroštátnych včelárskych programoch sú dostupné na webovom sídle Komisie⁹.

3. PREHĽAD VČELÁRSKEHO SEKTORA V EÚ

3.1. Produkcia a ceny

Produkcia

Údaje oznámené za programy na obdobie rokov 2020 – 2022 ukazujú, že v EÚ bolo približne 17,5 milióna včelstiev, ktoré riadilo 650 000 včelárov. Počet včelárov vzrástol v porovnaní s údajmi získanými v roku 2016 týkajúcimi sa programov na obdobie rokov 2017 – 2019. Treba však poznamenať, že neexistuje harmonizovaný spôsob na vymedzenie pojmu včelár

³ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1366 z 11. mája 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v odvetví včelárstva, Ú. v. EÚ L 211, 8.8.2015, s. 3 – 6.

⁴ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1368 zo 6. augusta 2015, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v sektore včelárstva, Ú. v. EÚ L 211, 8.8.2015, s. 9 – 16.

⁵ Nariadenie Komisie (ES) č. 917/2004 z 29. apríla 2004 o podrobných pravidlách vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 797/2004 o opatreniach na zlepšenie všeobecných podmienok pre výrobu a obchodovanie s včelárskymi výrobkami, Ú. v. EÚ L 163, 30.4.2004, s. 83 – 87.

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat>

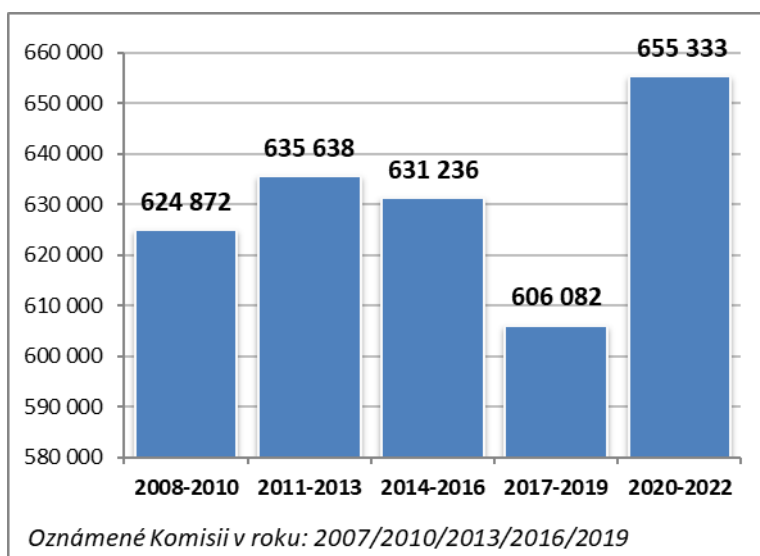
⁷ <https://comtrade.un.org/>

⁸ <http://www.fao.org/home/en/>

⁹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/animals-and-animal-products/animal-products/honey_en

ani na to, ako odhadnúť počet včelárov, a zmena tohto počtu nepoukazuje nevyhnutne na všeobecný trend v tomto sektore.

Graf 1: Počet včelárov

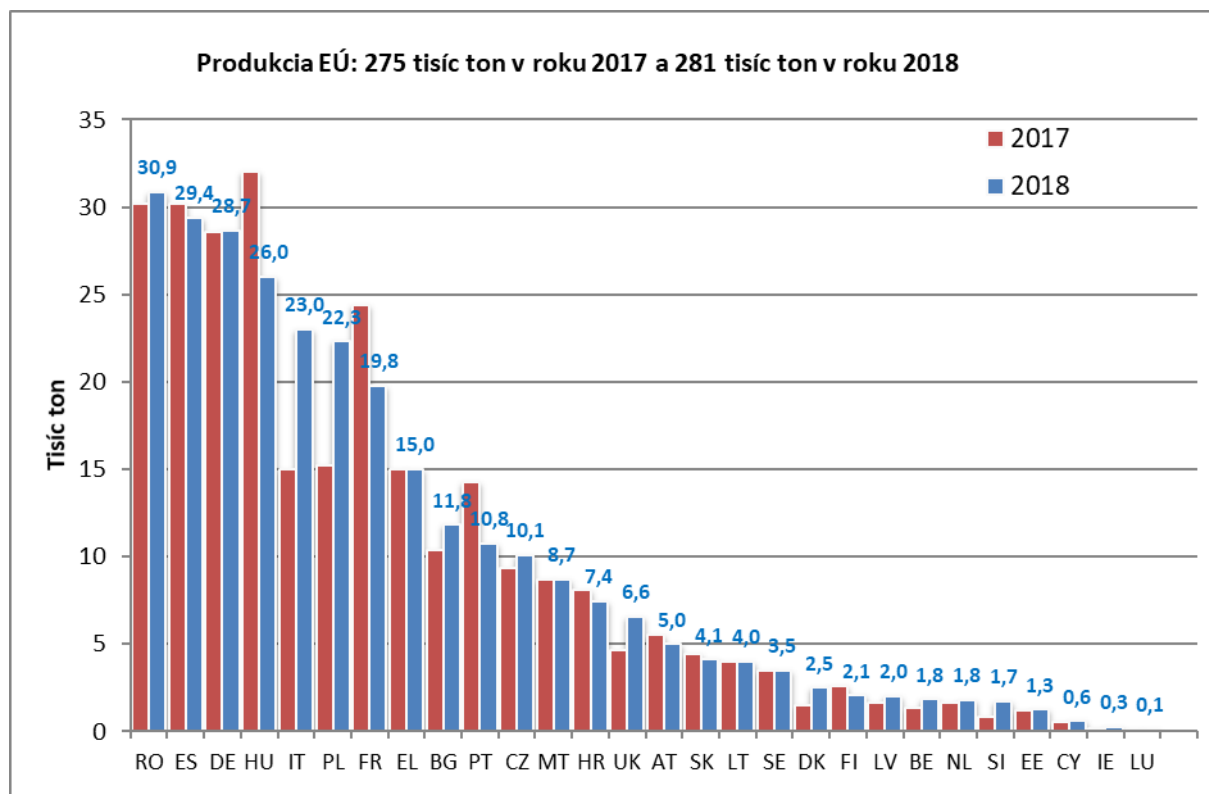

V sektore sa v roku 2018 vyprodukovalo 280 000 ton medu, čím sa EÚ stala druhým najväčším výrobcom medu po Číne (550 000 ton¹⁰). Výroba v EÚ sa od roku 2014, keď predstavovala 240 000 ton, zvýšila o 16 %, ale ešte stále sa v EÚ nevyrobí dostatok medu na pokrytie vlastnej spotreby. V roku 2018 bola miera sebestačnosti¹¹ okolo 60 %, čo je približne rovnaká úroveň ako v roku 2015. Hlavným dodávateľom dovážaného medu je Čína (40 % dovozu), po ktorej nasleduje Ukrajina (20 % dovozu).

¹⁰ Zdroj: FAO

¹¹ Miera sebestačnosti = produkcia EÚ/(produkcia + dovoz – vývoz)

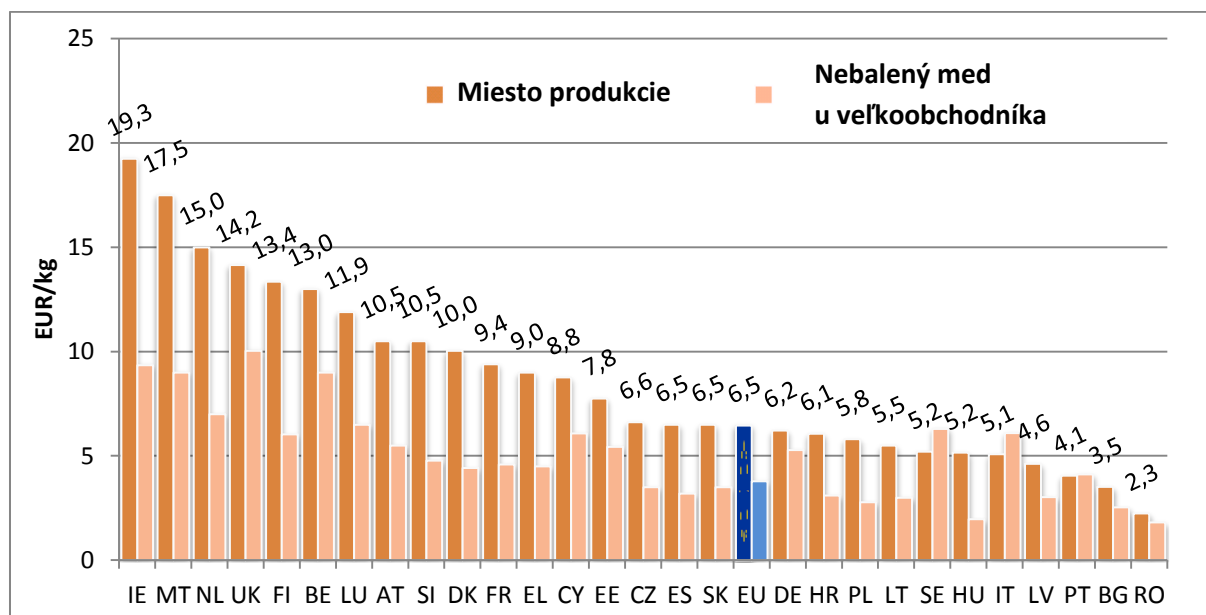
Graf 2: Produkcia medu v EÚ v rokoch 2017 a 2018

Ceny

Ceny medu sa výrazne líšia v jednotlivých členských štátoch a v závislosti od kvality a miesta predaja. V roku 2018 bola v EÚ priemerná cena za zmiešaný kvetový med v mieste produkcie 6,46 EUR/kg. Vo väčšine členských štátov je cena nižšia v prípade, keď sa med predáva nebalený u veľkoobchodníka; v roku 2018 bola v EÚ priemerná cena 3,79 EUR/kg. Treba poznamenať, že zatiaľ čo tieto ceny sa od posledných získaných informácií v roku 2016 takmer nezmenili, priemerné výrobné náklady sa zvýšili z 3,21 EUR/kg v roku 2015 na 3,90 EUR/kg v roku 2018, čo malo pravdepodobne za následok nižší zisk na vyrobený kilogram medu. Keďže však členské štáty nepodávajú správy o tom, koľko medu sa predáva ako nebalený med a koľko v mieste produkcie, nemožno vyvodiť jednoznačné závery týkajúce sa ziskovosti, ktorá z toho vyplýva pre výrobcov.

Graf 3: Priemerné ceny medu v roku 2018. Malta: priemer maximálnej/minimálnej ceny

3.2. Obchod

Dovoz

EÚ je v produkcii medu sebestačná iba na 60 %. V roku 2018 sa do EÚ doviezlo 208 000 ton medu s celkovou hodnotou 452 miliónov EUR. EÚ je najväčším svetovým dovozcom medu a jej hlavným dodávateľom je Čína. Dovoz z Číny do EÚ sa však znížil z takmer 100 000 ton v roku 2015 na 80 000 ton v roku 2018¹². V tom istom období sa dovoz z Ukrajiny, druhého najväčšieho dodávateľa, zvýšil z 20 000 ton na 41 000 ton, zatiaľ čo dovoz z Argentíny ako tretieho najväčšieho dodávateľa zostal na úrovni 25 000 ton a z Mexika ako štvrtého najväčšieho dodávateľa na úrovni 20 000 ton.

Med dovážaný z tretích krajín je zvyčajne lacnejší ako med vyrábaný v EÚ a v roku 2018 bola priemerná dovozná cena tesne nad 2 EUR/kg.

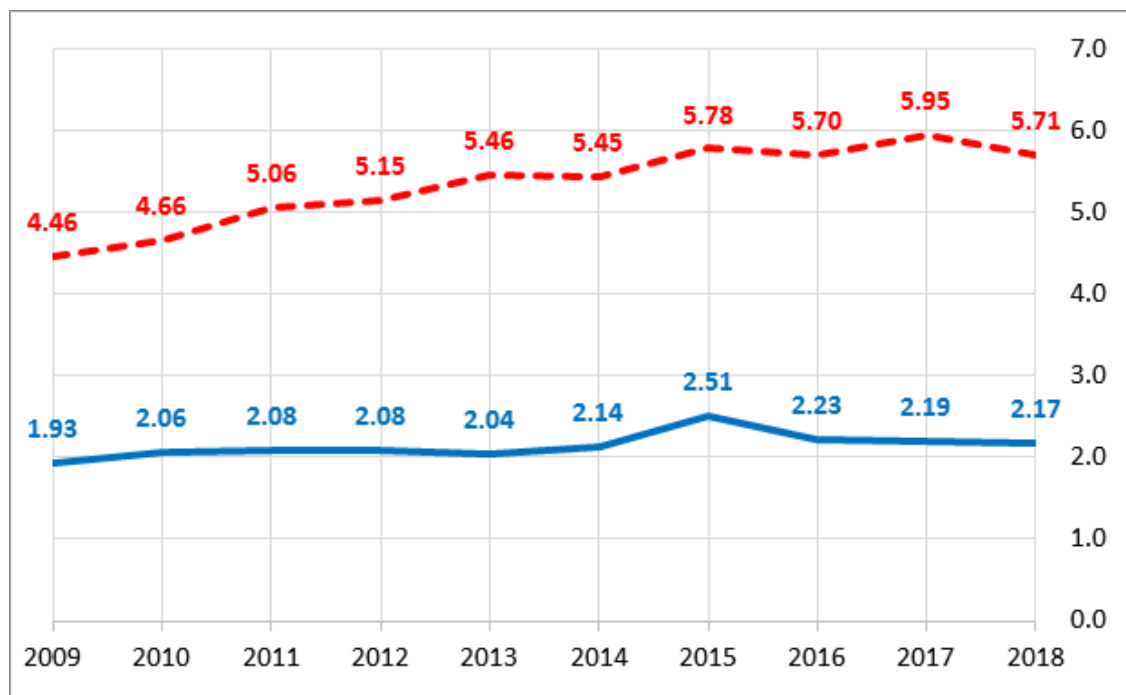
Vývoz

Vývoz medu z EÚ je v porovnaní s dovozom zanedbateľný. V roku 2018 EÚ vyviezla približne 21 000 ton medu, čo predstavuje približne 7 % produkcie medu v EÚ. Hlavnými tržmi pre med z EÚ sú Švajčiarsko, Saudská Arábia, Spojené štáty americké a Japonsko. V roku 2018 bola priemerná vývozná cena 5,7 EUR/kg.

¹²

Zdroj: Eurostat Comext, <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/statistics>

Graf 4: Priemerné ceny v EUR/kg medu dovážaného do EÚ (modrá, neprerušovaná) a vyvážaného z EÚ (červená, prerušovaná) v období 2009 – 2018. Zdroj: Eurostat Comext

4. VYKONÁVANIE VNÚTROŠTÁTNYCH VČELÁRSKÝCH PROGRAMOV

4.1. Právny základ

Právnym základom vnútroštátnych včelárskych programov vo včelárskom roku 2017, ktorý sa začal 1. augusta 2016, sú články 55 až 57 nariadenia SOT, doplnené:

- delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2015/1366¹³ a
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2015/1368¹⁴.

Programy na včelárske roky 2017 – 2019 a ich financovanie sa schválili prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2016/1102 z 5. júla 2016¹⁵.

Programy na včelárske roky 2020 – 2022 a ich financovanie sa schválili prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2019/974 z 12. júna 2019¹⁶.

¹³ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1366 z 11. mája 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v odvetví včelárstva, Ú. v. EÚ L 211, 8.8.2015, s. 3 – 6.

¹⁴ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1368 zo 6. augusta 2015, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o pomoc v sektore včelárstva, Ú. v. EÚ L 211, 8.8.2015, s. 9 – 16.

¹⁵ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/1102 z 5. júla 2016, ktorým sa schvaľujú vnútroštátne programy na zlepšenie výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh predložené členskými štátmi podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 [oznámené pod číslom C(2016) 4133], Ú. v. EÚ L 182, 7.7.2016, s. 55 – 57.

¹⁶ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/974 z 12. júna 2019, ktorým sa schvaľujú vnútroštátne programy na zlepšenie výroby včelárskych výrobkov a ich uvádzania na trh predložené členskými štátmi podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 [oznámené pod číslom C(2019) 4177], Ú. v. EÚ L 157, 14.6.2019, s. 28 – 30.

4.2. Ciele a opatrenia

Cieľom programov je zlepšiť všeobecné podmienky produkcie a predaja včelárskych výrobkov v Únii. Reformou SPP z roku 2013 sa zaviedli určité zmeny v programoch. Hlavným cieľom týchto zmien bolo prispôbiť oprávnené opatrenia potrebám sektora a zabezpečiť lepšie pridelenie prostriedkov z rozpočtu EÚ prostredníctvom zlepšenia metód, ktoré členské štáty používajú na stanovenie počtu včelstiev na svojom území. Výsledné oprávnené opatrenia sú podrobnejšie opísané ďalej v texte.

- a) **Technická pomoc včelárom a včelárskym organizáciám:** znenie tohto opatrenia sa zmenilo zo „zoskupenia včelárov“ na „včelárske organizácie“. Toto opatrenie v mnohých členských štátoch zahŕňa odbornú prípravu, organizáciu kurzov a tlač vzdelávacích brožúr. Jeho súčasťou však môže byť široká škála činností, medzi inými pomoc napr. pri nákupe technického zariadenia na prvotné spracovanie alebo osobitná podpora mladých včelárov.
- b) **Boj proti škodcom a chorobám včelstiev, predovšetkým proti varoáze:** rozsah pôsobnosti tohto opatrenia sa rozšíril z kontroly varoázy na boj proti iným škodcom a chorobám včelstiev, medzi ktoré patrí napr. ázijský sršeň (*Vespa velutina*) alebo blyskáčik úľový (*Aethina tumida*). Väčšina programov, ktoré zahŕňajú toto opatrenie, sa však naďalej zameriava na kontrolu varoázy. Tá sa často dosahuje prostredníctvom podporných metód na zníženie parazitnej záťaže, ale činnosti zahŕňajú aj opatrenia zamerané na informovanie včelárov o dôležitosti boja proti klieštikom včelím.
- c) **Racionalizácia sezónneho presunu včelstiev:** cieľom je pomôcť pri riadení presunu včelstiev v Únii a zabezpečovaní lokalít pre včelárov počas obdobia kvitnutia. Riadenie sezónneho presunu včelstiev možno napomôcť opatreniami ako identifikovanie včelstiev a nosných konštrukcií, register sezónneho presunu včelstiev, investovanie do materiálu uľahčujúceho sezónny presun včelstiev a mapovanie rôznych druhov kvetov.
- d) **Opatrenia na podporu laboratórií na analýzu včelárskych výrobkov s cieľom pomôcť včelárom pri uvádzaní ich výrobkov na trh a zvyšovaní ich hodnoty:** rozsah pôsobnosti tohto opatrenia sa rozšíril z podpory analýzy fyzikálno-chemických vlastností medu na iné včelárske výrobky¹⁷ ako materská kašička, peľ, propolis alebo včelí vosk. V nariadení SOT sa okrem toho doplnilo, že toto opatrenie by malo pomôcť včelárom pri uvádzaní ich výrobkov na trh a zvyšovaní ich hodnoty. Toto opatrenie sa môže využiť na financovanie testovania napr. rastlinného pôvodu medu, keďže presné poznatky o ňom by včelárom umožnili získať vyššiu cenu za ich výrobky.
- e) **Obnovovanie stavu včelstiev** umožňuje čiastočne vyvažovať úhyn včiel, a tak predchádzať poklesu produkcie. Opatrenie môže zahŕňať financovanie na podporu produkcie kráľovien, nákup včelích kolónií alebo nákup nových úľov.
- f) **Spolupráca so špecializovanými orgánmi na vykonávanie programov aplikovaného výskumu v oblasti chovu včiel a včelárskych výrobkov:** toto opatrenie poskytuje členským štátom možnosť podporovať konkrétne výskumné projekty, ktoré môžu byť zamerané na zlepšovanie kvality medu a/alebo na šírenie výsledkov takýchto projektov.
- g) **Monitorovanie trhu:** nové opatrenie, ktoré umožňuje investovať do monitorovania včelárskych výrobkov a cien. Opatrenie môže zlepšiť stav produkcie a podporiť vnútroštátne stratégie na monitorovanie situácie na trhu.
- h) **Zvyšovanie kvality výrobkov s cieľom využiť ich potenciál na trhu:** nové opatrenie zavedené nariadením SOT, ktoré sa môže použiť napr. na využitie trhového potenciálu medu, ale aj iných včelárskych výrobkov.

¹⁷ Včelárske výrobky, na ktoré sa vzťahujú včelárske programy, sú uvedené v časti XXII prílohy I k nariadeniu (EÚ) č. 1308/2013 a patria medzi ne med, materská kašička, propolis a včelí vosk.

4.3. Rozpočet Únie na vnútroštátne včelárske programy a miera využitia

Finančné prostriedky Únie vyhradené pre včelársky sektor sú relatívne obmedzené, ale zvýšili sa z 36 miliónov EUR ročne na včelárske programy v období 2017 – 2019 na 40 miliónov EUR ročne na včelárske programy v období 2020 – 2022.

Príspevok Únie na včelárske programy zodpovedá 50 % výdavkov vynaložených členskými štátmi. V praxi to znamená, že vo včelárskych rokoch 2017 a 2018 bolo každý rok na včelárske programy k dispozícii spolu 72 miliónov EUR. Hoci finančné prostriedky neboli plne využité, ich miera využitia je vysoká. V nasledujúcej tabuľke je na porovnanie zahrnutý včelársky rok 2016.

Tabuľka 1: Finančné prostriedky Únie a miera využitia na včelárske programy

Prostriedky Únie určené <u>na daný včelársky rok</u>	Včelársky rok 2016 Programy na obdobie rokov 2014 – 2016	Včelársky rok 2017 Programy na obdobie rokov 2017 – 2019	Včelársky rok 2018 Programy na obdobie rokov 2017 – 2019	Včelársky rok 2019 Programy na obdobie rokov 2017 – 2019	Včelárske roky 2020 – 2022
v EUR	33 100 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000	40 000 000
Suma prostriedkov Únie v EUR, ktorú členské štáty využili	31 102 215	32 372 777	33 974 000	oznámi sa do 15. marca 2020	oznámi sa do 15. marca 2021
Miera využitia	94 %	90 %	94 %		

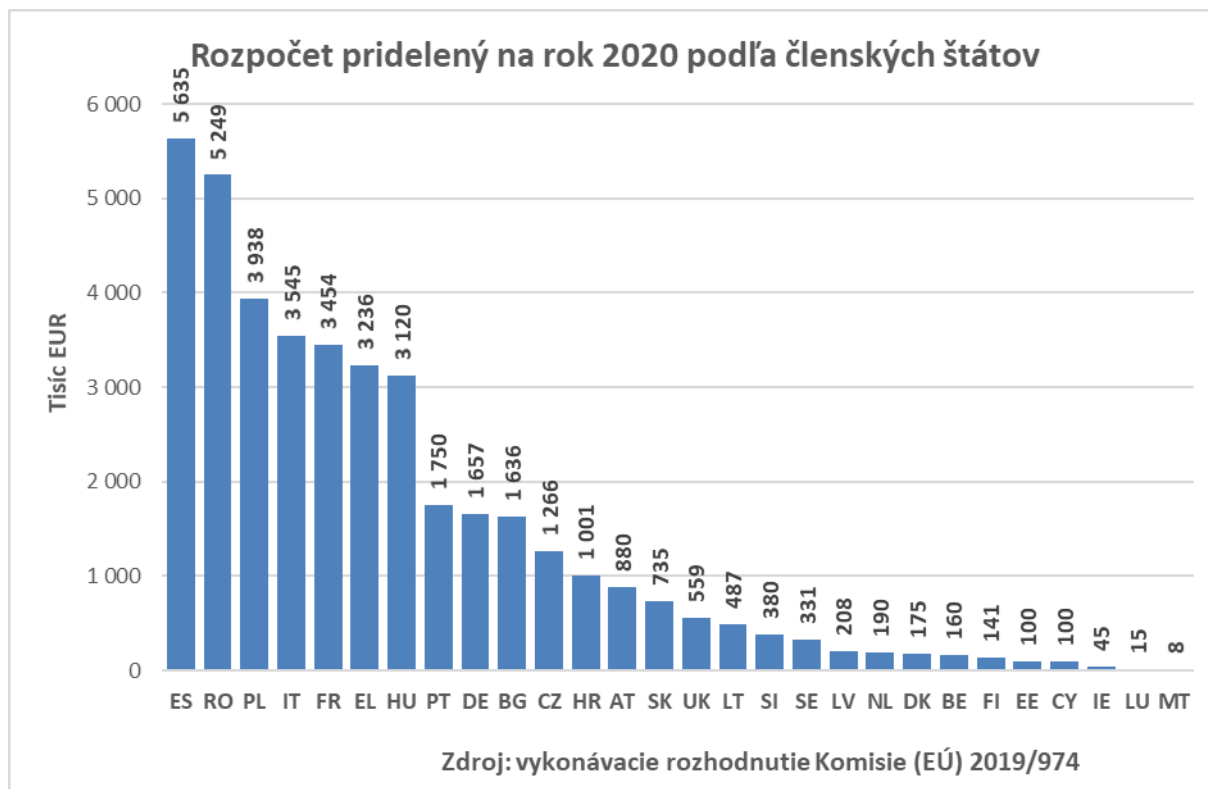
4.4. Pridelenie finančných prostriedkov Únie jednotlivým členským štátom

Pravidlá pridelovania finančných prostriedkov Únie na včelárske programy sú stanovené v článku 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1366. Hlavným faktorom pri tomto pridelovaní je podiel úľov v jednotlivých členských štátoch, ktoré sa zúčastňujú na programe. To je jeden z dôvodov existencie pravidiel na povinné určovanie a nahlasovanie počtu včelstiev Komisii členskými štátmi, ktoré je podrobnejšie opísané v bode 5 tejto správy.

Minimálny príspevok Únie je 25 000 EUR na každý včelársky program. Zvyšok finančných prostriedkov Únie sa prideluje v závislosti od podielu včelstiev, ktoré členské štáty nahlásili. Ak však členský štát požiada o menej prostriedkov, než na čo má nárok na základe svojho podielu včelstiev, zostávajúce finančné prostriedky Únie sa môžu rozdeliť medzi členské štáty, ktoré požiadali o viac prostriedkov, než zodpovedá ich teoretickému podielu finančných prostriedkov.

V súlade s článkom 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2015/1368 sa pridelovanie finančných prostriedkov Únie na včelárske programy na roky 2017 – 2019 vykonalo na základe počtu včelstiev, ktoré členské štáty oznámili v roku 2013. Pokiaľ ide o včelárske programy na obdobie 2020 – 2022, ktoré sa Komisii oznámili v roku 2019, pridelenie sa vykonalo na základe počtu včelstiev oznámených v roku 2017 a 2018 (dva kalendárne roky bezprostredne pred rokom oznámenia vnútroštátnych včelárskych programov Komisii).

Graf 5: Pridelenie finančného príspevku Únie jednotlivým členským štátom na včelárske roky 2020 – 2022

4.5. Vynaložené výdavky podľa typu opatrenia

V súlade s článkom 10 nariadenia 2015/1368 členské štáty každý rok do 15. marca predkladajú Komisii výročnú správu o vykonávaní týkajúcu sa predchádzajúceho včelárskeho roka. Prvé dve výročné správy týkajúce sa včelárskych rokov 2017¹⁸ a 2018¹⁹ predložili v roku 2018 a 2019. Rozdelenie výdavkov podľa typu opatrenia na včelársky rok 2018 je znázornené na koláčovom grafe (graf 6). Na porovnanie s prechádzajúcimi rokmi sú zahrnuté aj výdavky podľa typu opatrenia na včelársky rok 2015 (graf 7), z ktorých vyplýva, že hoci v tom čase mohli programy obsahovať iba šesť opatrení, celkové percentuálne rozdelenie zostáva podobné.

V roku 2018, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, dve opatrenia – **technická pomoc a boj proti škodcom včelstiev** – získali väčšinu dostupných finančných prostriedkov, spolu takmer 60 %. Odráža to nepretržitú potrebu sektora investovať do včelárskych zariadení, modernizovať včelárske postupy s cieľom bojovať proti chorobám a škodcom včelstiev a poskytovať odbornú prípravu pre včelárov.

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch aj dve opatrenia – **obnovovanie stavu včelstiev a racionalizácia sezónneho presunu včelstiev** – boli tretím a štvrtým najčastejším opatrením a spolu na ne pripadalo viac ako 30 % prostriedkov. V niekoľkých členských štátoch je sezónny presun včelstiev nevyhnutným včelárskym postupom, ktorý je potrebný na pokrytie vyživovacích potrieb medonosných včiel počas celej včelárskej sezóny a poskytovanie opeľovacích služieb.

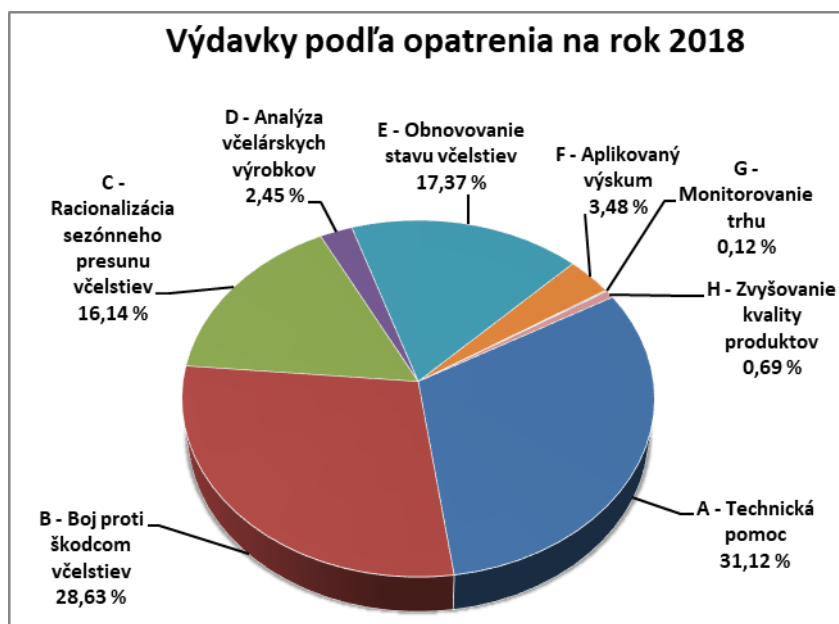
Aplikovaný výskum a analýza medu zostali na piatom a šiestom mieste a v roku 2018 na ne pripadalo 3,48 % resp. 2,45 % dostupných finančných prostriedkov.

¹⁸ Obdobie od 1. augusta 2016 do 31. júla 2017.

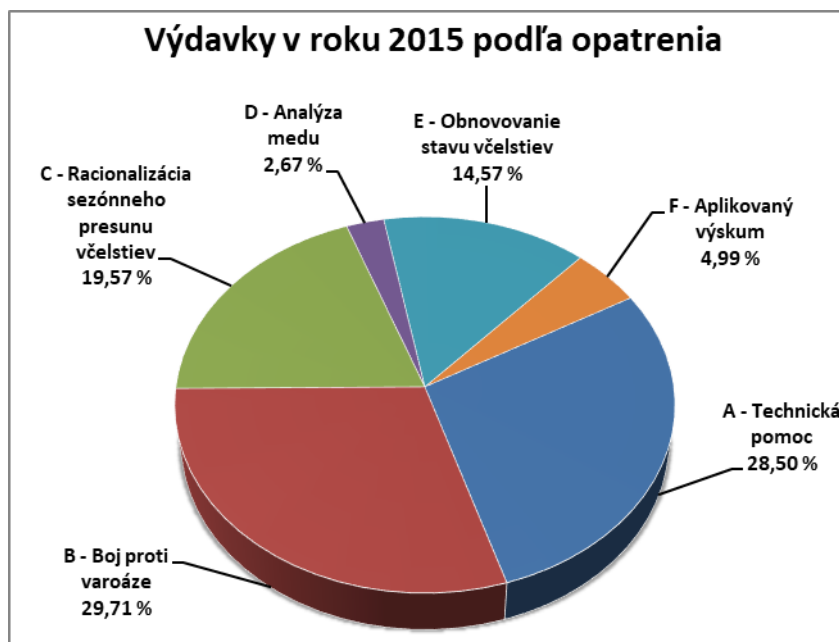
¹⁹ Obdobie od 1. augusta 2017 do 31. júla 2018.

Na dve nové opatrenia – **zvyšovanie kvality produktov** (0,69 % celkových výdavkov) a **monitorovanie trhu** – plynulo spolu menej ako 1 % finančných prostriedkov.

Graf 6: Výdavky v percentách podľa opatrenia počas včelárskeho roka 2018

Graf 7: Výdavky v percentách podľa opatrenia počas včelárskeho roka 2015

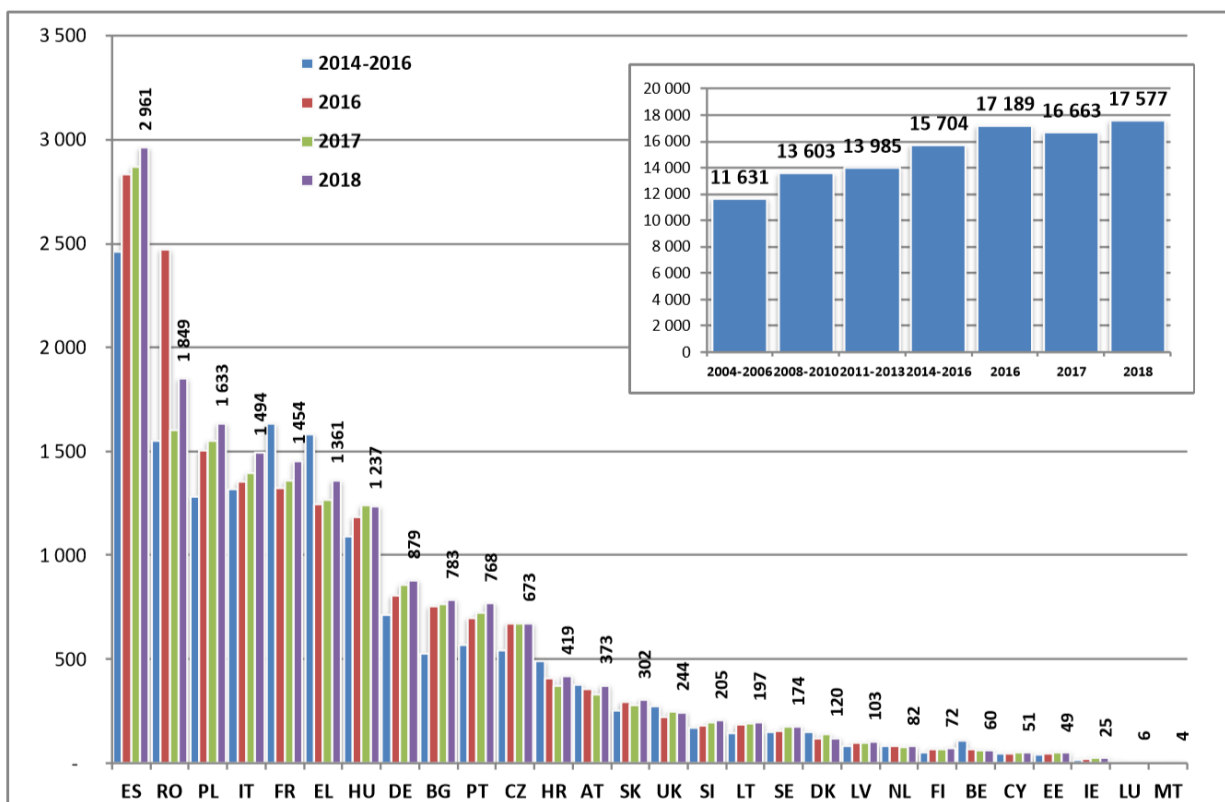
5. METÓDY NA URČENIE POČTU VČELSTIEV

Ako sa uvádza v bode 4.2 tejto správy, zmeny sa zaviedli s cieľom zabezpečiť lepšie pridelenie prostriedkov z rozpočtu EÚ prostredníctvom zlepšenia metód, ktoré členské štáty používajú na stanovenie počtu včelstiev na svojom území. Komisia na základe svojho splnomocnenia podľa

článku 56 ods. 1 písm. b) nariadenia SOT prijala delegovaný akt, ktorým sa stanovuje základ na pridelenie finančných prostriedkov Únie na včelárske programy členských štátov na základe počtu včelstiev²⁰. V uvedenom delegovanom akte sa zaviedlo vymedzenie pojmu včelstvo, ktoré znamená „...jednotku obsahujúcu kolóniu včiel medonosných, ktorá sa používa na výrobu medu, iných včelárskych výrobkov alebo včelieho plemenného materiálu, a všetky prvky potrebné na jej prežitie“. V uvedenom akte sa okrem toho stanovila pre členské štáty, ktoré predkladajú vnútroštátne včelárske programy, povinnosť mať spoľahlivú metódu na určenie, každoročne v období od 1. septembra do 31. decembra, počtu včelstiev na ich území pripravených na prezimovanie.

Vzhľadom na to, že v súvislosti s týmito záležitosťami pred uplatňovaním uvedeného delegovaného aktu neexistovalo harmonizované pravidlo, počet včelstiev oznámený pred jeho uplatňovaním v roku 2017 by sa nemal priamo porovnávať s počtom včelstiev oznámeným po marci 2017. Z dlhodobého historického vývoja však vyplýva, že počet včelstiev v Európskej únii sa počas posledného desaťročia zvýšil. Tento pozitívny vývoj je viditeľný vo všetkých členských štátoch.

Graf 8: Vývoj počtu včelstiev v EÚ v tisíckach

Podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1368 majú členské štáty do svojich vnútroštátnych včelárskych programov zahrnúť opis metódy používanej na určenie počtu včelstiev na svojom území.

Celkovo 17 členských štátov používa povinné metódy na počítanie včelstiev vrátane členských štátov s najvyšším počtom úľov, ako sú Španielsko, Rumunsko, Taliansko, Francúzsko a Grécko. Povinné metódy môžu zahŕňať povinnú registráciu včelárov a/alebo včelstiev v osobitnom registri zriadenom na tento konkrétny účel, alebo použitie údajov z iných povinných registrov, ako sú veterinárne informačné systémy.

²⁰ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1366.

Celkovo 11 členských štátov používa namiesto povinnej registrácie iné metódy. Patria sem členské štáty s menším počtom včelstiev, ako sú Švédsko, Dánsko, Írsko a Estónsko. Tieto členské štáty sa môžu spoľahnúť na informácie od včelárskych organizácií, prieskumy, sčítania alebo kombináciu týchto metód.

Vo všeobecnosti sa za najspoľahlivejšiu metódu pokladá povinná registrácia včelstiev, táto metóda však včelárom a členským štátom prináša administratívnu záťaž: včelári sú podľa vnútroštátnych právnych predpisov povinní registrovať svoju činnosť a nahlasovať počet včelstiev správnomu orgánu.

Spoľahlivosť iných metód odhadu počtu včelstiev závisí od kvality databáz, ktoré vedú včelárske organizácie, a od reprezentatívnosti vzorky včelárov vybraných na poskytnutie informácií o počte ich včelstiev.

6. VČELÁRSTVO V RÁMCI SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ POLITIKY PO ROKU 2020

Komisia vo svojom návrhu SPP po roku 2020²¹ navrhuje, aby sa včelárske programy presunuli z nariadenia o spoločnej organizácii trhov do nariadenia o strategických plánoch SPP²². Zvýši sa tým viditeľnosť včelárskeho sektora a zabezpečí sa zohľadnenie jeho prínosu k celkovým cieľom spoločnej poľnohospodárskej politiky.

V návrhu je zahrnuté aj zvýšenie finančných prostriedkov pre včelárske programy na 60 miliónov EUR ročne. To znamená, že počas sedemročného obdobia budúcej SPP budú dostupné finančné prostriedky Únie spolu s príspevkami členských štátov pre tento sektor predstavovať celkovo 840 miliónov EUR. Ďalšou zmenou, ktorá sa v návrhu zavádza je, že ročné finančné prostriedky na včelárske programy členských štátov sa stanovujú v základnom akte²³.

Je naďalej nevyhnutné poznať počet včelstiev v členských štátoch, aby bolo možné nasledovať tento trend, hodnotiť vplyv podporných opatrení na včelársky sektor a informovať občanov Európskej únie. Návrh Komisie preto naďalej zahŕňa povinnosť členských štátov zisťovať počet včelstiev a oznamovať výsledky Komisii.

Zatiaľ čo v rámci nariadenia SOT boli včelárske programy dobrovoľné, Komisia navrhuje, aby sa v rámci strategických plánov SPP členských štátov stali povinnými.

7. ZÁVER

Hoci včelárske programy zostali v rámci nariadenia SOT dobrovoľné, všetky členské štáty pokračujú v zavádzaní programov vypracovaných v spolupráci s týmto sektorom. Programy sa medzi jednotlivými členskými štátmi líšia v závislosti od potrieb konkrétneho členského štátu, ale opatrenia, ktoré získavajú najväčšiu podporu – technická pomoc a boj proti škodcom včelstiev – sa od poslednej správy v roku 2016 nezmenili.

Financovanie tohto sektora sa v priebehu posledných programových období naďalej zvyšovalo a miera čerpania finančných prostriedkov zostáva vysoká, čo poukazuje na relevantnosť zvolených opatrení.

²¹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_sk

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM%3A2018%3A392%3AFIN>

²³ Príloha VIII k návrhu Komisie na SPP po roku 2020.

Počet včelstiev je jedným z ukazovateľov vplyvu podporných opatrení a tento počet sa neustále zvyšuje. Ak sa však pozrieme na celkovú ziskovosť tohto sektora, priemerné ceny v EÚ sa nezvýšili, zatiaľ čo výrobné náklady sa zvyšujú a dovozné ceny sa znižujú. To predstavuje výzvu pre sektor a naznačuje, že je potrebná ustavičná podpora, a to aj vzhľadom na dôležitú úlohu včiel pre životné prostredie a poľnohospodárstvo.